

LA
RONDA D'EN TARRÉS



SEGONA PART



537

BARCELONA

M. Armengol Marqués

CHINESE

THE

PERSONATGES

—

TARRÉS.

DE PAU.

JOHNSON.

TÍTUS.

CUVENYA

COLOM

COMANDAN.

LLOP.

CABO.

AGUSTINA.

—

La escena en Barcelona any 1854.

ACTE PRIMER.

—

Sala curta. Quatre portes laterals y una al foro.
 Lo moblatge decent. Sillon de baqueta, cadires, un escaparate sobre una taula, quinqué, Mantia devant l'escaparate, canderos, etc. etc.
 Es de nit.

ESCENA I

D^r. FAU Y TARRÉS.

PA — No, m pensaba

TA — Tanqui. Tanqui.

(Quin susto y pasat' deu meu.)

PA — Quedo atonit.

TA — No's pensi

que jo estiga molt serè.

PA — Però com haben lograt
fugi si nos portaban pres?

TA — Com que tenia 'ls company
esperantme 'n al carrè,
an 'ls crits n'am pujat dos
'n Colom y 'n Francisquet,
y logran treurem las cordas
jo dels soldats m'hi desfet
y saltan 'ls esglaons
y passant per sobra d'ells
per un resort m'hi vist libre,

milló m' miracle Diré.

Per sort meba no pasaba
per aquell barri gaira gent
y la poco que m'ha vist
com no sabian lo fet

ni a mirarme s'atreuian

An Polom, si, que 'm sap greu
que per ma causa 's ven ara
convertit ab presoné.

Pero si vostè m'oculta
y m'escapo, 'n Francisquet,
y vostè, y també 'n Polom....
de seguì que 'ns salvarem.

PA — Al ferho jo, es impossible.

Si algu arribaba a sabé....

L'Agustina, y al criat....

'n Titus es tan beneit.

Es impossible! Impossible!

no puch creyemme Farrès,

TA — I això s'atreveix a dirme,
a dir això s'atreveix?

PA — Si sa entenem....

TA — Que s'entenem

PA — Si jo 'm perdo....

TA — I bé 'ns perdrem.

PA — Es que jo la vida estimo!

TA — Es que si 'm perdo 'l perdre.

Has tracta de una jugada
que tots hi esposèm la pell.

Vostè no ignora que tinc
per sort meba un document
que tracta de certes cosas
en que vostè....

PA — Prou, entench.

TA — Si en mal hora yo d'aquí
 arribo à sortirne près,
 juro per la meba sench
 que 'ls papers entregare
 al tribunal, y llavors
 sabran que D. Pau Tenet
 propietari, hisendat,
 tan cristià y home de bé,
 tan amic d'amà à la iglesia,
 condecorat ademés
 ab una gran creu, ha estat
 sent fabricà per molt temps
 moneda falsa, y ab ella....

FA — Callen! Dimoni, callen!
 Parlen baix.

TA — No l'espanta?...
 A amparar nos desideis?...

Es que sino, jo diria...

PA — Calla, prou, no dignis res.

TA — Diria que'l contrabando...

PA — (Si't morisis de repent.)

Bueno, be, quedesis aqui.

Cuant vingui'n fitus dire'...

TA — Pot di que jo so'm amic
ò mes ben dit un parent,
que de fora y arribat
aquesta nit.

PA — Jo no crech

que nos conequin. Com may surtan
de casa... (Y ho tinc de fe
sino per mor al proxim
per amor à mi mateix.)

TA — D. Pau, per Déu, es precis
sobre tot no perdre temps.

PA — Sobre això estich cavilant
de quins medis am valdrè.

Ah! bona idea, ja la tinch
un magnífich pensament.

TA — Digni.

PA — Un tal Tohm capita'
de fragata....

TA — Es estrangé?

PA — Wort america'.

TA — Milló.

PA — De un al altre moment
's se de fe' a la vela 'm rumbo
b' Estats Units.

TA — Allí es,
per mi, 'l milló punt....

PA — Me se
ab molt bon concepte; jo

li diré.

TA — Ara mateix
es precis veurel.

PA — Si, si.

Ell te mals bons sentiments.
¡Titus, Agustina! Hava
serenitat o has perden.

ESCENA II

Dits = AGUSTINA Y TITUS.

—

AG — Que se l'hi ofereix.

TI — Que mana?

PA — Vaig a sortir. Aquel parent
ha arribat fa poch y queda
a casa. Està entès?

Fes que sopi: y à tu...

160.

(No nos coneixen.)

TI — Que vaig de fe'?

TA — (No'ma coneixem.)

(Am salvo avuy n'estich cert.)

PA — Tu fes lo que l'senyò't maní.

TI — Està bé, ja ho tinc entès.

AG — Fè mes que manà'?

PA — No; vesten.

y enllestim.

AG — Enllestire'.

(se'n va Agustina.)

PA — En Titus, don l'bastó.

TI — Vaig pe'l bastó y eb barret.

(se'n va.)

TA — Magnífich!

PA — Que no s'enterin!...

Que no contin al carré
que ha arribat a casa meba
aquesta nit m parent,
perque 'l perdrens es mal facil.
Prudencia y enteniment.

TA — Ben pensat.

(Surt Titus.)

TI — Fingui la trona y el bastó.

PA — Porta ximplet. Tu no 't pots figura'
l'animal y touto que es.

TI — Zathom ho diu.

PA — Ah, Panarra.

Si no fasis tan fidel....

Mentras tu sopas jo baig
a parla sobre 'l teu. plet
al abluocat....

TA — Està bé.

PA — Mentres sò fora, a' ningú
obris la porta entens?

TI — Ja ho entench.

PA — Vaja, adios, Pera.
Quesopis bé, hasta despues.

(se'n va S. Pau.)

ESCENA III

TITUS Y TARRÉS.

TA — (Ay! 'm dona ms sals l'cor
com si fos un delinquent.)

TI — Donchs si val alguna cosa,
ab franquesa... Ja sap....

TA — Bé
ja sé que tu 'm serviràs
ab molt gust y diligencia.

TI — Ah! si senyo, si senyo!

TA — Dⁿ Pau, està content
de tu, y te estima.

TI — Si m'estima? es un pesès. Vaya.

Be ho sè prou que si.

D'axò ray n'estich ben cert:

de quant en quant sols m'estirà
las auvelles, mes per ell

am deixo portà del genit

perque n'estich molt content,

y axò que'm diu que só burro

tocat d'el ala, ximplet,

y un mun axi de cosotas,

que al prompta m sent resent!

Però! últim l'hi perdono,

y quedem tan satisfets.

TA — Això es bo.

TI — Ah! Si senyó!

Miri, ven, era mateix
sento que s'hen hagi anat
axis tan tart y solet.

TA — Y Donchs, que pasa?

TI — Ah! no sap.

TA — Home si soch forastè.

TI — Macatxo! Voldria creure
que forastè no se'l ques.

TA — At vuy di que soch de fora.

TI — Ah! he axis ja ho entench.
Donchs si senyó....

TA — (La paciència
s'em va acabant.) Vaja, que?

TI — Ja veurà cuant he servit
de casa ja ja'm vates
per un recado, he vist

que corria molta gent,
y que tocaban múricas.

Veta aquí, que n'al barbé
de aquí l' costat jo l'hi he dit:
que hi ha Periquillo? y ell
m'ha contestat que la tropa
à fet un pronunciament,
y que tindrem llibertat,
y m'ha dit à mes à mes
que'l poble estava furios
buscant ab un tal Farrés
que diuhan que's un tunante,
un malvat tot dit y fet.

Dir que robaba y mataba
y que's menjaba la gent.

Vaja un pillot consumat,
un home dels mes dulers;

¡Que nostre senyó 'ns han guardi'
per tota la vida amen.

TA — (Y que tingui que supri!)

TI — Donchs si senyó y el cas es
que tot hom, Jonas y Thomas
noys y noyas y hasta vells
vom cridan que mori, mori
l'ladregot l'en Ferrés.

Hasta jo! Preguin y he anat
de company ab l'barbé
axordant a crits que mori!
Oh! cridaba de valent!

De modo que si l'aptrapam
no valdria pas se d'ell.

TA — (Oh! cantem in se.) Be Titus;
ja veig que t'explicas bé.

¡Mes Deu t'enguant que t'atrapi

algum dia aquet Ferrer.

TI — De axò si que no'n tinc pò.
(Quin modo de mirà té.)

ESCENA III.

DITS Y AGUSTINA.

AG — Quant vulgui'l sopà es a taula.

TA — Pues al moment m'ha'n hi vaig.
Cap about?

TI — Es cap aquí.

Vingui.

TA — Donchs pasà endevant.

(Crech que si axò dura molt,
no podrè dissimula.)

ESCENA V.

AG — Are tindré doble feina,
 un mes a la casa, es elà
 tindré de fe' requisits,
 malehit signi... l'estrany
 l'senyò may de la vida
 d'aquet parent a parlat.

(surst en Titus.)

TI — Ja soch aquí.

AG — Y, Texas sal...

TI — Ha dit, ja te'n pots anar,
 y, com desitjo....

AG — Això es

y després que hagi acabat
 l'que se' damunt la taula....

TI — Ell din que no val menja'!

Se l'hi coneix ab la cara
que es un home desganaat.

¡Ay carinyo! Si ho sabias?...

AG — ¿Que haig de saber, animal?

TI — ¿Que t'estimo, ¡macatxo!

AG — Macatxo! ¿No saps parla'?

TI — Hoy que si.

AG — Donchs bueno, hoy
per marit meu tu no fas.

TI — ¿No habia de se' simpleta.

AG — Tu Titus, ¿exam esta'
quinas libertats t'preus?

TI — Com que ara hi ha libertat.

AG — Mira'l tontu axo' saps fe'?
es di' t'agrada abrasa'?

TI — Hoy! m'agradan tantas cosas,
casat ab mi, ja veurás...

AG — Fiquelà 'l dit à la boca....

no està poch espavilat.

TI — Quet diré... Si quant ha veig

am puja la sanch al cap,

y al cor 'm fa'n aghi d'intra

pata tim, tim pata tam.

Als ulls 'm fan pampallugas,

perigollas 'm fa'l nas,

y las cammas 'm tremolan

y...y... vaja, no puch parlá.

AG — Si, las be, callá es milló.

TI — Vols di?

AG — Vaya m'en vaig

à veure 'l parent del amo.

si està acabant o a'acabat.

TI — Ze mes mal genit

AG — Vols di?

TI — Es molt amich de venya.

AG — No't pensis, Des que l'he vist,
ni poch ni molt m'agrada.

Ditxos parent. *Fucan, Titus.*

(se sent la campanilla.)

TI — Ja hi arivè jo. Cà, cà!
Si va mes lleijera ella....
al fi farè un cop de cap.

ESCENA VI.

TITUS, D. PAU Y JONHSON.

PA — Entri, entri, senyó Jon.

Digas que vinga D. Pera.

Vostè mateix ja veurà

pues es un digníssim subjecte.

JON — Pues que vostè l' recomana

axí serà.

166

PA — (Si la fierva
no mostra las muglas bueno.)
Ja es aquí.) L' senyò t'espera.

TA, — Bona nit.

TON — Molt bona nit.

PA — Tancarem la porta. Sentis...
Sentat.

TON — Gracias.

PA — Aja, aja.

Al senyò capità espera
sentí de la teva boca

lo que mal l'hi ha dit la meua.

JUN — ¡Soch estranyè! jo he nascut
y à honra bo finch ab ma terra
ahont tot homa disfruta
la llibertat mes completa.

Ls Estats Units, allí
per fortuna jo baix nexa.
Soch maxim: corro'l mon
y quan val ma bona estrella
depararme la ocasió
de se' algun bé, al faig alegra
y suis se m'axampla l'cor
de satisfacció; ho pot creura.

PA — Bé capità.

TA — (Fingim bé!)

Pera ser avansat de ideas
sò perseguit, y perillo
vivint a la patria meva.
Descubert, seré perdut,
y perdut senza clemencia
si agni m'quedo, un dia ó altre.

JON — Franguilisis. Veig la idea.

TA — Per xò desitjo embarcar-me
y abandonarà aquesta terra.

TON — (De simpàtich no'n es molt
mes la desgracia...)

TA — *Aqueixa*
es la veritat del que'm pasa.
Salvar-me pot, ò be perdram.
Si jo fos sol en 'l mon,
mori per la meua idea,
à gloria ho tindria, mes
'ls meus fills....

PA — (Com inventa.)

TON — Ah! te familia!

PA — Jo ho crech
una familia completa,
senyora, un noy y una noya,
dos anjels.

TON —

(Ja m'interessa
mol mes.) Senyó D. Pau;
vostè m'ha vingut à veure
y estòm vostè interesat
ab la cuestió, es cosa feta.

TA —

Ah! gracias, gracias.

PAU —

Ja sap.

TON —

Vostè es honrat y he de creure
que serà digna l' senyó
del favor que li dispensa.

PA —

T mes tractantse de un home
que te puras las ideas

TA —

Vostè mateix fasi l' preu.

TON —

La quantitat no se altera,
la que marca la tarifa
y res mes.

TA —

No puch permetre.

JON — Jo no l' salvo per diners
 no'm fa falta la riquesa.
 Per pobre que vostè fos,
 sent la causa la mateixa
 tractaria de salvarlo
 de la sort que aquí l'hi espera.

TA — Com vostè vulgui.

TON — Està dit.

PA — I com?...

JON — Jo'm faré a la vela
 demà a mitja nit si'l temps
 no s'hi oposa.

TA — De manera
 que jo una hora deuria
 sè an allí... mes si'm conexas?

TON — Porto a bordo un català
 que es home de molta empresa,

es el meu contra-mestre,
reservat com una pedra;
sols ab ell enterarè,
ell l'hi portarà las prendas
per vestis de mariner,
vostè ab la disfresa aquella
y portam un bulto al cap
que mitj l'hi tapi la testa
demà a las deu de la nit,
ans segueix anem de presa,
ans embarquem in'l bat,
y axis que perdi la terra
y trapitxi l'pon del barco
del tot salvat's pot creura.

TA — Magnifich.

PA — Mal ben pensat!

(Ja t'han portas brava pesa,

al salva per lliberal!

lliberal! Quina blasfemia!)

TON — No'n parlem ja mes. Adios.

(Preve en contra sa presència
pero an aquest non no's pot
jutja per las apariencias.)

TA — Ab vostè confio.

PA — Adios

TON — Abur; vindré ~~demà~~ l' vespra.

(Se'n va Ton.)

ESCENA VII.

TARRÉS Y D^{na} PAU.

TA — ¡No sé perquè m'ha semblat
que'm miraba ab gran vesel!
Crítica es la punició

'm que 'm trobo, si surtu bé;
com ahurè burlat 'l poble
que, ensanyat 'm persegueix.
Anar men sense venjar me
de!... Ba! ba! que corri 'l tems
que si escapu hi torno un dia,
tan, y tan 'm venjaré
que ab la sench de 'ls que 'm insultan,
un altre mar, tinch de fé!

PA — Vos mateix heu presenciat....
Deurén está satisfet.

TA — Hasta que 'm vegi embarcat
no estaré tranquil.

PA — Ho crech.

Desesperat está 'l poble
buscant vos; ay! Si vos troves!...

TA — Am Jarian mort: ja ho sé.

PA — Y à mi, si agui nos supesim?... 170

TA — L'hi farian lo mateix.

PA — Ave-maria Purissima.

(Malehit sigas amen.)

Jo que sò un home tranquil
està esposat....

TA — Aquells papers
de que avans habem parlat...
sap... allò dels moneders
falsos, y del contrabando,
y....

PA — Si, si, no criden, ja ho sè.

TA — No estremyi'n fasi memoria,
es bo que ho tingui present.

PA — Pero si acàs per desgracia,
y no, perquè jo ho dignès,
antes d'arribà si al barco

fosin per algú descobert;
vos de mi res ne diriau?

TA — Si jo'm perdo's pert vostè.
Signi casual o no ho' signi,
si'm descobrexen, també
jo'l descobriré.

PA — (Aquest home
es el meu remordiment.)

TA — Per ventura intentarà
que jo compació tingui?
¡Compació! Preguin S. Pau
no coneix tal sentiment!
Si'm perdo jo, l'meu desitj
serà perdrà a tots aquells
que han treballat a prop meu,
y dels que guardo secrets.

PA — (Aquest home, es un dimoni

que s'ha 'scapat del infern.)

TA — Antes de anar men al llit
fè unas notas 'm combe.
Ahont podrè escriure?

PA — Allà dins.

TA — (D'aquet no'n tinc cap recel
que la pò guarda la vinya.)

PA — (Aixis & murisis de repent.)
Ja saben que vos aprensio
y que per vos....

TA — Axi ho crech.
Din que alli?

PA — Si, allà dins,
hia tot lo menesté.

ESCENA VIII

D^e PAU.

PA — ¡ Com havia de pensà
teni avuy dia de dol!

¡ Ves si cuom l' hom agafat
no'l podian habè mort!

Deu meu! Deu meu! Si sabian
que ell es aqui? fora atròs.

Sera veritat qu'ells diness
fets axis.... vamos com jo

'ls he fet, ... masa de presa
sense mirà que, ni com

no lluxan? Pero al fi

à cambi de tot això

jo soch un home cristià

y ab 'ls pobres d'adivós

Cada senmana, tres rals

'ls reparteixo entre tots

y crech que Deu tindrà en comta

que soch home de bon cort.

172

ESCENA IX.

D^{re}. PAU y TITUS.

TI — Senyó, puch entrà?

PA — Es bunich,
y sobre tot asertat.

¿à que preguntas si pots
haben entrat animal?

TI — (Si, que digui la Agustina
si soch ò no espavilat?)

PA — Que volias?

TI — Preguntarli
si es que avuy no val anà
allà dintre à pendrà thè.

PA — Quina hora es?

TI — Ja deu se tart.

PA — Bueno, bueno.

TI — ¿Com deya?

PA — Que callis.

TI — Ja estich callat;
pero com vostè 'm deya...

PA — Que callis si pots.

TI — Si, ja.!

ESCENA X.

TITUS.

TI — Jo que estava desidit .
à demanarli la gracia
de que ara 'm deixés surti'
à. Dà mi val per sabe cosas
y disfrutà deb burjít .

y di: "Viva" lo que dignim
 o "mneva", si ho sento á di.

Calla ora hi penso, al parent
 si fos home divertit....

Éll s'acosta l'hi diré
 si val que tots dos surtim.

ESCENA XI

TITUS Y TARRÉS.

TI — Miri si es que vosté val
 pasà un rato divertit
 podriam, sorti tots dos,
 sentiria música y crits.

TA — Sals vuy que callis.

TI — Servà servit.

Pitxó per vosté, tampoch

- Quant sen vaji podrà di...
- TA — No uny sabé re: y D. Pau
acàs sen à amat 'l llit?
- TI — Ca! no senyò entrat dintre,
mirisel, ara al te aquí.

ESCENA XII.

TARRÉS, TITUS, D.^e PAU y AGUSTINA.

- PA — En Agustina, entra en llum
en al quarto tot seguit.
- AG — Vaigs correns.
- PA — En Titus ves
tan cam al balcó d' dins,
y ensen la llantia.
- TI — Està be.

(se'n va.)

TA — Aque vol surti.

y es menester que vosté
no ho permeti.

PA — Pa! Ynfelis

de ell que ho intenti.

TA — Jo aviso.

PA — No surtirà aquesta nit.

ESCENA XIII

D^r. PAU, TARRES y despres AGUSTINA.

TITUS.

TI — D^r. Pau l'hi voldria di
si no hi posa impediment
que voldria aquesta nit
surti un rato a pasejá.

PA — Avuy no t dono permis

be prou temps que't bagara...

Cap adintra....

TI - Es que uny....

PA - Adins.

TI - Potse si l'hi diu vostè.

TA - No'n ferra cas si l'hi dich.

PA - Vaja entra.

TI - (Aquet parent
fa' ma cura de pensar.)

(Se'n va segona porta dreta.)

PA - Aixis tanca'mli la porta
no surtirà aquesta nit.

Ta te'n pots anà Agustina.

Es tanca't tot?

AG - Crech que si.

PA - Mirem be'!

AG - Perdi cuidado.

175

(An Titus tanca a' Jius
tanta presa a' tanca portas...
Quins misteris hi haurà aqui.)

(Se'n va segona porta esquerra.)

ESCENA ULTIMA.

D. PAU Y TARRÉS.

—

PA — Aquell es el vostre quarto,
procureu dormir tranquil.

TA — Fassi al mateix y pregui
que jo'm salvi del perill;
del contrari 'ns perdrem tots.

PA — Home jo....

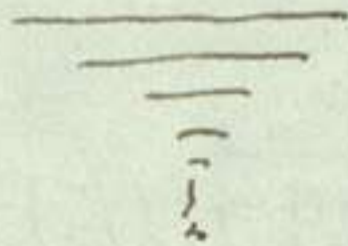
TA — Lo que li dich.

PA — (Finch la consciencia tranquila
se moneda no es cap crim.)

• Comparat ab ell, só un anjel.)

TA - Santa nit.

PA - Si, santa nit.



FI DEL ACTE PRIMER.

—

ACTE SEGON.

(da mateixa decoració del acte primer. La escena figura al dia següent.)

ESCENA I

AGUSTINA, TITUS Y D.^{na} PAU, Poro.

PA — Es dir que no ha vingut?...

AG — Ningú D.^{na} Pau.

TI — Si senyò.

PA — Que era?

TI — L'escombriaire.

PA — Ni ha un peix de tu!

TI — Tot tock,

l'escombrivaire es un home!

PA - Mira que no estich d'humor,
cuant algú vinga avisemma.
(Ay! no'm trech del cos la pó.)

ESCENA II

TITUS - AGUSTINA

—

AG - Vamos se'm fa' mal estrany
lo que aquí pasà!

TI - A mi Jous
ve m'estranya.

AG - Desde ahí
S. Pom es un altre

TI - Que no!
Ell té la mateixa cara
y lo mateix... en fi tot.

AG - Y qu'ets ruck!

TI - Y que'ts graciosa!

AG - En canlei tu animalot...

TI - Això ray ja m'ho sabia

AG - De veras?

TI - Ja ho se que ho soch;

pero cregas que seria

per marit m dels milles;

'm tot te daria gust.

En si seria....

AG - ¡Cà, ray!

per marit no fas per mi.

TI - Vens! y tu per mi fas mal.

AG - Foutu, y de que 'm mantindrias.

TI - Al men pare te cuartots

crenne, fes un pensament,

no t'enganyo! ho dich de cor.

AG - Mi pensaré.

TI - Pues mentras y pensas
Deixa que't dargui' m' petó.

AG - ¡Ay Titus que vas cremat!

TI - No! lo que vaig....

AG - Be ho se pron.

TI - Vaja no sigas esqueipa.

AG - Cuant signis'l meu espos.

ESCENA III.

TITUS.

TI - Luego diuken que sock toutu!
Cuant vegim los meus amichs
la mullé que hi conquistat,
que daràn tots aturdits
¡Ay Agustina! Finch onsia

De dirte 'l que tinc aquí,
 y de seguir cuant ho sapigas
 que dorás.... ¡ Aquí 'l tenim!
 Ve D. Pau y 'l seu parent;
 Dons amensens cap a dins.

ESCENA III.

D. PAU y TARRES.

TA — Ja la impasiencia m'consum.

PA — Fambè a n'ami.

TA — Es estrany!

Tenì ja la nit a sobra!...

PA — Si pero encara no s'fart

TA — A vostè l'hi a dit....

PA — M' dit

lo que a dintre li he contat,

que'n Curenya l'contranestre
la roba'n aqui portarà
y al poch rato vindrà ell.

TA — Ay si falta.

PA — Cà! que's cas!

To hi pasat tota la nit
dintre'l men quarto resant
à Sant Dimas... y puch creura.

TA — No va se lladre aquest Sant?

PA — Si ho va se, 's va arrepenit.

TA — Deixem tranquils'n'ls sants;
ab'l infern'm de pensà.

PA — Ave-maria purissima.

TA — To ja vaig desconfiant,
cada hora creix lo perill.

PA — Això si que's molt usitat
al poble corra'ls carrers

vostra vida demanant
 y com la ven ha cudit
 de la vostra fuga, es clà,
 registrant totas las casas
 sospechosas, han topat
 algun de la vostra Banda
 z....

TA - Això si que tan me fa,
 al que vuy es venrem fora.

PA - Ho crech! Perque desgraciat
 de vos si nos atrapon
 y anen del pobla a las mans.

TA - Ja se' que m'odia.

PA - Es injust.

(En no habeste ja penjat!)

TA - Ah! si m'veig fora d'España.

PA - Confiansa. Lo capità

tinguen per segü que's home
pmdonoros y formal.

Ell creu de mol bona fe'
que sou vos un desgraciat.
Femine ell tal creencia
de segü que nos salvarà,
jo'l que temo es lo perill
que corren al embarcaus.

¡ Si algü de'l poble nos coneix!

TA - No hi ha pò, ben disfrasat.

PA - Lo que seria prudent
es que quant vingui a portà
l' contramestre la roba,
que estiguessin amagat,
que si per desgracia vostre
os coneix.....

TA -

Seria estrany!

No es tan fácil quem conegui. 180

PA — To ho's Dirè sent català...

TA — Com ho sap?

PA — No's recorden
que'ns ho va Di'l capità?

TA — De tots modos es prudent!

¡Quina llàstima S. Pau!

Si vostè sabia ara
quin negoci....

PA — Al cas!

TA — Vuy Di que estava en camí
de ferme rich.

PA — Es estrany
jo pensaba....

TA — Que ja ho era?

PA — Francament, si que mo pensaba...

TA — Finch riquesas, es veritat;

mes si aquesta situació
arriba a durar mitj any,
millonari in haguera fet.

PA — ¡ Si que's llàstima!

TA — ¡ Si ho es!

Això de la llibertat
no crech que durí molt.
Si escapo, facil serà
que torni, y li asseguro....

PA — Contenma com associat,
ja saben que jo os estimo
molt y molt.

TA — Garantcias grans.
hem de obtenir; pero crech
que vostè ja no val sauch,
perque l' veig arrepentit
de la que ha fet derrama'.

PA — Arrepentit! jo dire!
 si convenia, ja ho sap...
 per mi, no estigui.

TA — Bravo!

PA — Quant ni hi ha necessitat,
 no hi ha mes que tancarà'ls ulls.
 Ademés quant arribi aquest cas
 no es precis que un s'embruti.
 se compra un home y avant
 se l'hi senyala la victima
 y s'el paga per matal.
 Aixís un no's compromet
 y'l negoci va endavant.
 En aquest món es precis
 avans de tot se cristia'.

TA — Es di que...

PA — Conten ab mi.

TA — Això m'agrada. ¡Endavant!
Caramba, home, y que tardan
ja comensa à sospità.

PAU — 'L que espera es desespera.

TA — Y que es vivitat el refran.

Miris m'acut ma idea
per aprofità 'ls instans.

Entrem dintre y en allí....

Vostè ab la pluma ab la mà
pendrà notas de lo que jo
li digui:....

PA — Sobre.

TA — Un plan
que tinc mes de mitj urdit.

PA — Entench.

TA — Vostè ab las notas podrà ..
està à la pista, m'escriu

ahont jo signi, y treballant
 vostre desde sa casa,
 y jo desde fora....

PA—

Ja!

(Aquest home m' estasia
 tè un cap ben organisa't.)

ESCIENA V.

TITUS.

TI— Dit y fet! los dos se tancan:
 malo, malo, trampa hi ha'.

Dimoni de la Agustina
 y quin revés m' ha donat
 per volerli fè un petó,
 y te pasada la mà.

(truncan.)

No, no. Ja t' dich jo que's bona,
Quinas bromas! Qui sevà?

ESCENA VI.

TITUS y CURENYA.

CU— Santa nit!

TI— Findrè que veure...

CU— Santa nit!

TI— Findrè que veura...

CU— Santa nit!

TI— Estich ben fresch.

CU— Que sou sort?

TI— Que hi ha?

(M'ha fet mal mal notíha mes.)

Ah! perdini. ¿Que buscaba?

CU— Jo busco a D. Pau Janet.

TI - Ava ha entrat dintre S. Pau.

CU - Avisal! ara mateix.

TI - Si la galta 'm fa' tant mal.

CU - Avisat a S. Pau Tanet.

Mala andanada, si fosis

tu del meu barco grumet...

†'aseguro....

TI - Si 'm fa mal

la tinch inflada, no ho ven.

CU - Has rebut un cop de verga.

TI - No que he rebut un revés.

CU - Està la mar de marea?

TI - Que vols di?

CU - Corra molt vent.

TI - No estich enterat....

CU - Pues com?..

TI - Home aviat li diré:

A la criada de casa
m' pató volia fe,
mes ella ha compres la idea
y sensa pedra moment
m' ha dat una bofetada
que hi quedat parat en sech.

CU— Es á di que tu abordabas
una goleta? ; Valent!
y tan arriat andanada
y tan desfet el baurès,
y ha fet aigüas. ; No es aixó?

TI— La veritat no l'hi entès.

CU— Basta qu' has sigut tan franch
vuy donarte un bon consell.
No avisis per abordar,
aborda y no avisis nen,
y venrás com l'enemich

à discreció se't vendeix.

La Dona te molta escama
casi tanta com un peix.

Ti - Val di?

CU - To'n soch mol practich.

Quedas enterat?

Ti - De re.

CU - Mala andanada!...; Au! avisa
que ja hi perdut masa temps.

Ti - Aquí haig de avisà?

CU - Al patró

d'aquet bareo a' Don Janet.

Digas que hi ha el contramestre.

Listo! Viva! wo ho entens?

Ti - Ta vaig deseguida.

CU - Yssa,

no m'agrada perdra ~~el~~ ~~patró~~.

ESCIENA VII

CARENÇA - Despres D.ⁿ PAU.

—

CU — Fumemti'. Polvre xicot,
am sembla mol animal.
Ell està fresch ab las donas
amaina' velas, ja! ja!
cada quatre horas, al menos
correrà sis temporals.

PA — Bona nit.

CU — Bona nit.

PA — Vesten.

TI — Esta bé. (Anem a bordà.)

(Se'n va.)

PA — Ab impaciencia esperaba.

CU — Porta això aquí si han marcat.

De aquí un rato tornaré
 per ordre Del Capità;
 ell tot seguit serà aquí,
 y quant ho mani, plegats
 surtirem ab l' senyò,
 que te empenyo de salvà.
 To hi faré tot lo que pugui,
 basta signi liberal.

PA - Es di que vos?...

Miri jo

soch home molt avansat,
 vuy di que saig rumbo dret:
 sempre endevant, endevant.
 Quant en algun port d' Espanya
 al barco ahont vaig sal anclà,
 jo no salto may en terra
 perque trapitxà 'm fa' mal,

un país que's tan hermiós,
pero que està esclavisat.

To vaig neixe per sè libre,
libre, com el peix al mar,
com la fiera en lo desert,
com en l'aire lo pardal.

Podran matarme algun dia,
pero esclau, no tu seré may.

De aquest modo penso jo,
ja l'hi Dick clà y català.

PA — (Dons si sap qui es aquell peix
no 'us salva la caritat.)

Això m'agrada mal bé.

CU — Si, jo sempre hi navegat
fent aquest camí.

PA — No sap lo bé que ha parlat.

A Barcelona vivim

tots els homes liberals
subjectes per ma de ferro.
Dia, y nit som espiats.....

CU— Ja m'ho penso, per la Ronda.

PA— (Malo que n'està enterat.)

CU— Desenganyis, algun dia
el govern naufragarà
y 'ls tiburons de la Ronda
secretà, s'he ofegaràn.

¡Mil andanadas! Si 'ls podan
un hora o altre pescà,

ja han fet a tots, de segü
que no'n deixan ni senyal.

PA— (Aquest homa và al carrè
si sap que s'ha pronunciat
la tropa...) Es di que voste
ni... per insidència... may

Ha saltat in terra
I' ansà que aquí ha arribat?

CU— Fa mitja hora solament
y à disgust encara.

PA— Ta...

CU— I no es que m' heu faltin ganes;
quant hi hagi llibertat,
servà un altra cosa.

PA— Y era...

torna à bordo?...

CU— No: que vaig
à cumplir ab un encarrech,
y tornarè aquí al instant.

PA— Miri, un saber l'hi demano
no trigini mal.

CU— Val callà!

Vent am popa m' encaminno

y aprofitant tot lo drap
 cap al port ahont me destinaran,
 y saloument encallant,
 jo m'ature del meu rumbo
 y dingui'm farà desvia'
 à no se' que s'hen jirés
 de prompte un gran temporal.

PA — Dons l'espero.

CV — Levo y viro
 per tornà aquí a fondeja.

ESCENA VIII

D^r PAU, després FARRES.

PA — San Dimas 'ns tregui'm bé.
 Surtin que ja s'he n'ha anat.

TA — Ta portat la roba?

PA -

Si.

Aqui l'ha tè, pero no ho sap?

TA - Que pasa? Vamos expliquis;

no guanyem per sobresals.

PA - El contramestre Curenya
es liberalot està?

Diu que mal salta de bordo,
pero està ben informat

segons s'explica de tot.

Es adí, ell ignora'l cas

del pronunciament, pero...

TA - Per tot l'infern! val parla?

PA - Sap que hi havia una ronda,

y aqui mateix ha contat

que ell creu existeix encara

y l'hi tè un òdi mal gran....

ha dit que son silencios,

y que al si naufragarém,
y jo si he de di'l que sento
casi ja estich ofegát.

TA - No'ns apurem, no es facil
que avent aquí de torria,
s'entretingí pe'ls carrers.
Quant torni, ja disfrasat
estare jo, y no es probable
que sospiti.

PA - Sals pensá
'l que pasaria 'n té
creguim, atemorizat.

TA - Cuidado la pò no 'l veigui,
que si jo'm perdo, ja sap
que vostè s'pert sens remey,
y si'm salvo, s'ha salvat,
y tenim, com ja no ignora

moltas unzas que granyà.

PA - Això m' anima.

TA - Valor.

PA - Vagisen a disfresà.

TA - Convidria que vostè,

ses sorti d'aquí 'ls criats:

Si m' venhen de mariné
vestit podran sospità.

Zingui; Donguils quatre duros;
à cada un la maitat;

Digui que vagin 'l teatro;
inventi un pretext.

PA - Bè està.

TA - Ah! Catalans, si jo puch

algum dia; als sobresals

que ara m' donen: llargament

vos als finch de se' pagà.

ESLENA IX.

D.^r PAU, Després TITUS y AGUSTINA.

PA — Vuy se valent y no puch.
 Jo crech que la sanck se'm gela.
 ¡Ay senyo! Si'l Descubreixan
 ell... al garrot... jo a la trena.
 Vamus, crijaré als criats.
 Els donaré eixa moneda.
 I... ¿que'n faràn de quatre duros?
 si als gastaran ab futesas.
 Ab dos'n tenen de massa,
 y encara si un ho pensa
 es mal diné; tal vegada
 aniríam a se' una xella
 en gran... y després... un, un:

no, mitj que agni l' tinc in pesa.

Es llastima, tan bunich....

Ba, ba, ba, ab mitja peseta

tenen lo mol sufficient

per pasà la nit alegre.

Fitus, Agustina, Fitus.

Poch aquet regalo esperan.

TI }

AG }

Que mana?

PA —

Valia Ji....

que, com aquet ahi vespra

va demana per surti

un parell d' horas, llicencia,

y ahi, no podia se,

avuy la otorgu.

TI —

De veras?

PA —

A tots dos.

TI — Així m'agrada.

AG — Gràcias.

PA — Que tinguen prudencia
nos encarrega. Femi
aqui va mitja peseta
per tots dos... la mitad....

AG — No,
in Titus la pot sense
guardar-se-la, jo no vuy
tanta riquesa d'un cop.

(Punyós mentre l'altre s'con
vesta beben aquest ou.)

PA — Be, com vulguis m'atra vuy
à tu t'faré la sinesa.

AG — Crant vostè vulgui. (No crech
està gaire à casa teva.)

PA — Enllestinvos y sortiu.

TI — De seguida.

AG — ((Cuenta presa!)
(Aqui pasa alguna cosa.)

TI — (Am'l barbi' quina
gresea armarem.)

PA — Anen, fills meus:
Jo comenso una navena
avuy.

TI — (Es un sant cristià.)

AG — (No fio dels que mol resen.)

ESCENA X.

Dr. PAU.

PA — Si aquest home pot fugi,
si no reventa la mina,
la vinguda d'ell aquí

m' haurà portat una ditxa.

El negosi que projecta
ab franguesa m' electrisa.

¡Dosents mil duros de un cop!

To vigilaré a la victima,
y... vaja, veiem, veiem....

(frucan.)

Frucan; l'hora s'aproxima.

Fot va be' al capitá;

y in Titus y l'Agustina

ava surten. No hi ha mes

algun sant o santa am guia.

ESCENA XI

D^a PAU Y JOHNSON.

—

TON— Servidor.

PA — Mal ben vingut.

TON — Com se troba de valor?

PA — Si he de di la veritat

finch una mica de pò!

Es home aquí mol aprecio,
y digna de millò sort.

TON — Ta hura vingut 'n Curença?

PA — Ta ha vingut.

TON — I's vesteix?

PA — Si senyò.

TON — Jo hi pasat 'l dia a Bordu
sense mouvement y tot
ho he deixat ben arreglat,
à si que allí no fas
onem ell hi sigui, vist
pels tripulans. Fora 'l port
ja res me dona cuidado.

PA — Vostè ja'ma gran acció.

JON — M'agrada fe'l bé que puch.

PA — Mes no sent vostè espanyol.

JON — Ha de sabè que per mi,
 'ls homes tots son germans
 cuant faig ma caritat
 an aquell qui la touch
 may preguntó si es fill
 de tal o cual lloch.

No parlém mes del que faig.

Sap D. Pau m'ha estranyat mol
 veure 'ls carrers plens de gent,
 y fins certa agitació.

PA — No se.

JON — A mi m'ho ha semblat.

PA — Penso, que un personatge,
 segons diuken, important

De Madrid ha arribat, com
que aquí crant ve' algun home
de elevada posició
l'hi donan música...

TON - Entench!

PA - El poble ho vol veure tot,
com està tan oprimit
aprofita l'oportunitat,
sigui aquesta la que vulgui,
per podè crida y se'l boig.

TON - Com jo nom tracto ab ningú
casi bé'n aquí, per xò
es que no sabia....

PA - Es clà.

(En l'ocorrença triga molt.)

Fasi deu no desembreixi
en el carré un palisan

al pobre amic que vostè
 val procurà salvació.

TON— To porto dugas pistolas
 y si es home de valor
 ell, ab una que'n hi daré
 y l'altre que'm quedi jo
 podem desvia si'ns surts
 de repent algun estorço.
 Una vegada signem
 dintre de la llanxa tots,
 al pat conta' tan següi
 com en el sel y està' l' sol.

(Trucan.)

PAU— Ham trucat. Deu se'n curenya
 vaig a obri: (i'm tremola' l' pols!)

TON— Per vestis de mariné
 am sembla que tarda molt.

No se' perque tinc vesels
y may m'ha pasat això!

ESCENA XII

JONHSON, D^r. PAU, CURENYA

CU - Capità.

PA - Pero que nos pasa?

(No se' perque tinc un fret.)

TON - Que hi ha?

CU - Que ha bufat al vent,
y'l brick-barca Espanya, marxa;
vuy di navega tot dret
al port de la llibertat,
perque ha calmat l'mal temps.

TON - Explicat.

PA - (La verge no valga;

jo soch mort!)

CU-

Me explicaré.

El poble està alborotat,
y crida a mes no puidè,
buscant ab nos d'una vanda
secretà de mi tal farres,
d'aquell que l'hi explicà
tantas vegadas 'ls fets.

Figuris si tindrem ganas
de ferli volà 'l cervell.

Diuhom que ahi và fugi
cuant ja se l'enduyam pres.

Als militars y 'ls paisans
abrasats vom pe'l carre.

Tot hom demostra com pot
la satisfacció que sent,
gosam els joves y 'ls vells,

y jo que com ningú ignora
y com li consta a vostè
la llibertat idolatros
com puch idolatrà 'l cel,
y que soch bon català,
ava ploro de content.

PA — (Tota la cort celestial
D'aquesta no'ns salva crech.)
(Deixam fugi.)

ESCIENA XIII

JONHSON, LORENYA, D^e PAU Y TARRÉS.

TA — Cuant vulguin.

PA — (¡Ay! Deu...)

CU — (Que veig!)

TON — Si vostè no's creu seguí

195

habent caigut 'l gòvern
pot venir à bordo.

TA - [Ja sap...]

PA - (i que dirà?)

TA - Si no 'l hi es
un estorb, l'hi agrahiria...
no jutjo encara prudent
deixar-me venire; jo soch
república....

CV - (Ell deu se.)

PA - (Pot se encara....)

TON - Sent així.

PA - No ho dubti vostè 'm coneix
y l'hi responch que 'l senyo
qu'es la mateixa honradès,
's ven per república,
de gran modo compromès.

TA - Compiraba contra l' trono
y ara no m salva la lley.

TON - (No vuy que per sols un dupta
y perdi un home de bé.)
En marxa!

PA - (Tot s'ho ha fragat.)

TA - Dous onem!

CU - ¡Aturis!

TA - }
JON } Qué!
PA }

CU - Que arribi l' oncla.

TON - Curenya!

CU - ¡Aquest home s' en farrés!

(sorpresa general.)

TA - Calumnia!

PA - Mentida!

JON—

Com!

CU—

L'hi vegonegut, es ell!
 Fotas las senyas que donan
 D'aquet personatge ell te'.
 Això de voler fugi
 y sense perdre un moment,
 la sorpresa qu'ha tingut
 quant he dit: Es'n farrès.=
 La turbació d'aquest home
 y la seva propria, l'vent.
 Si jo no arribo ha adonarmen
 'ns emportabam bon peix!
 Pero no t'haurias salvat
 si acàs a bordo t'conech,
 perquè t'penju d'una entena
 com dos y am sobre fan tres.

TA—

¡Si, jo soch t' que diehu;

Deixen-me, jo'm salvare!

CU - Qu'es això de deixà?

TON - ¡May!

Per home honorat a vostè
l' tenia jo, ara jutjo....

CU - Que tant li serà un pilet.

Capità hem fet bona pesca;

es clà, com som mariners

agafem 'ls tiburons

hasta cuant estàn en sech

TA - Vuy surti.

CU - As encallat

A' obro un rumbo a la bodega

si no tractas d'està quiet.

TA - ¿Y ab quin dret m'ha daturan?

¿San los meus jutjes vostès?

TON - Si que ho som: tot home honorat

J'agafà à un malvat te dret.
 De la justícia à las mans
 juro que nos entregare
 à tots dos! Del mateix modo
 que 'm mostraba satisfet
 en salvà à un home honrat
 perseguit injustament,
 Del mateix modo, orgullós
 Je mi mateix estare,
 entregant à dos malvats
 perquè 'ls castigui la llei!

CV- L'andana da de babòr
 vos ha cullit de plè à plè!
 Vaig per un escampavia,
 es diu un barco de rey
 perquè abordi aquests piratas
 antes que no prenguin vent.

ESCENA XIII.

DITS menes CURENYA.

TA - ¡Ah!

PA - ¡Pietat!

JON - ¡No l'esperen!

TA - El pas franch. Sam dos à mi.
Pas franch!

PA - Enseguida!

JON - ¡Quiets!

(Fren dos pistolas.)

PA - }
TA } ¡Ah!

JON - Feriu cuidado y molt;
al que fasi un mohiment
trancant de fugi, l'envio

Desde aquí veta al infern.
 Aixís, quiets; baixen 'l front,
 baixenlo, baixenlo mes;
 sols 'l poden portar alt
 'ls que son homes de bé.
 Als tribunals vos Jarán
 si complexen son deber
 el càstich que mereixit
 tenir desde ja molt temps.

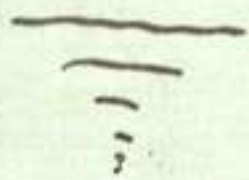
(Apareixen a la porta del foro Curanga
 ab soldats y a la de la esquerra Agustina
 ma y fitus vestits a punt de marxar
 y quedan tots asombrats. quadro.)

—

FI DEL ACTE SEGON.

—

ACTE TERS



(La escena representa lo parti del
presidi de Tarragona. Arcada, ver-
ja, reixas per tots costats. Du
gas portas que figuren donan co-
municació a las cuadras. tots los
personatjes cepte lo Comandant,
van vestits de presidaris.)

ESCENA I

LLDP y COLON.

—

LLO -

(Contant.)

Al dia que d'aquí surti
 francament ho sentire',
 pues que'm pagan la dispesa
 mistos, tabaco y papè.

CO - Alsa llop, com ho cargolas;
 llàstima qu'estigas pres
 tenir una ven tan bona.

LLO - Vols di'?

CO - Si jo la tingues....

LLO - Que farias?

CO - Que faria?

Que donaria concerts.

LLO - Per donà concerts sò aquí.

CO - Explicat que no ho entench.

LLO - Vaig volè da un concert d'arpa.

CO - Si que amigu.....

LLD -

Lo que sens.

Ho pots creure com ho dich.
No ho duptis.

CO -

Home, si t' crech.

LLD - La cosa anaba mal mal.

; Estaba fins a las dents,
sensa un quarto....

CO -

Sensa feina...

LLD - Bé! De feina no'n parlém.

Als homes que tenim genit
no hem nascut....

CO -

Està comprés.

LLD - Un dia vaig oír

que un personatge desent

que vivia a Farragosa

y has conservaba salté,

y tenia mols mols duras

200
sortia al camp cada mes,
à recorra la seva horta
que's de las millos, per cert.

To vaig di; aquí no peço
la cosa es segura. i l'entens?

Quant ell s'en vaji à la terra

Dono à sa casa mi concert

sensa pasà papeletas

ni animsis; à palo sech.

Mes jo no se com va està

la casa's va ompli de gent:

vavam entrar dor... d'aquets

que'n dihen de vigilancia

y'm vam pendra l'instrument,

y està clà! 'm va se'imposible

l'podè acabà'l concert.

CO — Be, si, l'arpa es mal difieil.

LLD— Per xò 't dich no'n vaig da' mes.
Vens, ara agni faig rosaris.

CO— To'l Droppu.

LLD— Fui y'n zarrès?

Que no saps que's ha escapat?

CO— A mi'm preguntas si ho se?

LLD— Ta va se tota una astusia.

CO— Ho! es que's homa de talent.

LLD— Si no arriba a se la corda
que's va rompra a tan mal tems
'n aquestas horas, ¡seguí!
posaba 'n salva la pell.

CO— Fins las cordas, al coneixal
se l'hi varen rompra 'n sech.

LLD— Pero no saps de quin modo...

CO— Has va' escapà? ¡Facilment!
Va' burla la vigilancia

Del cabo....

201

LLD - ¿Vols Di'n Lorens?

CO - Si.

LLD - No li arriendo la ganancia

CO - Ab una nit ho ha fet.

Quan l'cabo de la cuadra

va veure que era lluny d'ell

va valé aprofità l'vato....

Lo que jo t' diré de sert

que no hi ha cap mestre d'obras

que ab tan poch temps fassi mes.

¡No se com se compondria!

Va jurada una paret

de las que donan a mar

que son fortas en ecès,

es va procurà una corda

que la va fé ell mateix



De mocadós y de espart
y que se' jo de que mes,
y cuant li va sembla hora
tren lo cap, s'amarra ferm
y cuant era à mitj camí,
al sentinella que'l ven
al punt l'hi dispara un tiro
y no'l toca... ell sorprès...

LLD— ¿Vols di que axò'l va sorprendrà?

CO— Casi be masa, perquè
al veura que'l sentinella
carregaba lo fusell
per ferli un altra carícia....
Và di, aquí del meu talent
lo ques à dalt jo no hi torno
y mentrestant ab lo pes
del seu còs, trenca la corda,

tu calcula al veuras ell
 donan voltas y mes voltas,
 lutzan ab 'ls elements
 que l'impulsaban a caure
 perquè's rompés 'l cervell!
 Dos noy din que'l caure a terra
 y va axecà diligent,
 y à no se' pe'l sentinella,
 se escapa, sens mes ni mes.

LLD — Es di que no's và fe' mal?

CO — Com que te la pell de serp.

LLD — Si es vritat lo que hi sentit
 l'hi posaran me moré.

CO — Si es vritat. Cincuenta palos
 l'han de donà avuy mateix.

LLD — No l'hi arrendo la ganansia.

CO — No. Si 'ls hi dona'n Florens

casi, casi, estich segü
que no n'agnanta ni tres,
te una forsa de bestiasa.

LLD - Ca m'ho contas?

CO - Wo! ja se
que l'has tastat.

LLD - Un cop,
pero va valgné per cent:
si algun dia'm nesesita
even Colom que'l serviré.

CO - T'hi que no has pensat may
escaparte?

LLD - Jo? T'perquè?
ahant vals que estigui milló.
Dino, sopn, no faig res,
m'vesteixan, y vaig net,
figurat si fora tonto

De valgue sorti al carré.

CO - Si qu'ambicionas ben poch.

LLD - Si tot es l'estavi fet;

mi van ficà per deu anys

ja'n tinc cuatra de complers.

Y ara saps en que ocupo

alguns cops al pensament?

CO - En diràs?

LLD - Brrmian la mostra
per regancharma despues.

CO - Calla que aqui ve'n Geroni

LLD - Dons m'en vaig.

CO - Y això perquè?

LLD - Que t'diré, no mes simpatick,

y si acàs algu' vages

que tenia relacions

im semblant homa, comprens,

s'arribaríem a creure
que era tan pillo com ell.

CO - Sobre tot la dignitat

LLD - Per xò & Dick....

CO - Hasta despues.

ESCENA II

Colom y TARRÉS

—

TA - ¡ Sembla que juguin en mi!
Si algun dia prenc reverxa...

CO - Que hi ha Geroni?

TA - Colom!

Gracia a Déu que't puch veure,

CO - Ta se...;

Que'm vaig escapà?

Vem dos cops y....

CO - Sempre in terra.

TA - La sora embareat y tot
si'l malehit centinella...

CO - Si, ja se' que't va donà
tot seguit 'l erit d'alerta.

TA - Si no haguès perdut las forsas
y juro que ab la senck seva
l'hi cubria ofegat sa ven.
Si puch rompra la cadena
algum dia.... Desgraciat
d'aquell que jo pugui perdra.
No ho duptis Polom, encara
finck de tornà a se' lo que era,
encara 'm veuràs nada'
entre mitj de la opulencia.

CO - Si que ho crech.

TA - No tardaré;

'l'cor m' ho diu....

CO — Ab franquesa
hos confeso que'm admira...

TA — Soch mol rich y ab riquesa
tot s' arriba ha conseguit.

CO — Sens Dupta que la moneda
es la que governa 'l mon;
mes'm temo!....

TA — ¡Zen espera!
Si jo'm pugues llibertà
de D. Pau....

CO — Al de la presa?

TA — Aquest home, es mon martiri!
Aquest home'm l'ensa a' perdra!
Las sevas declaracions
pera mi son mol funestas.
El tonto aixis delaten me

205
y contant los mil blasfemias
creu sa sort assegurada.

Pobre, no sap que l'hi espera
una mort la mes fatal

que hagi vist Espanya entera!

Haig de banyarme ab sa sanck,

cuant al tingui a las mans mebas.

Y infame! Per ell so aqui

arrastrarne la cadena,

la cadena que tal volta

per una victima meua

la tenia destinada. Pero ara

no es possible que ab sanck preda

me l'estigui contemplant!

¡L seu contacto m'afecta

sa presència 'm causa horror.

Feni jo que se la befa

l'indibri de la gent
impossible! Sals m'alentia
la venjanca desitjada
que de D. Pan finch de pendra!
Si es que'm volen a Presiri
qu'agnantiu las consecuencias.
Finch de pendram la venjanca
si l'ocasió s'em presenta.

CO — Geroni, calma l'ardor
y tas paraulas refrena,
no t'alvidis que a Presiri,
de ves serveix la fiera.

TA — Si mato avuy a D. Pan...

CO — Findrás cadena perpetua.

TA — Bes m'importa; algun dia
trencaré jo ma cadena.

CO — Recordat que per fugi

Y han augmentat la condena,
y ademés cincuenta palos
que dintre de poch t'esperem.

Al pensarhi 'm causa horror.

TA — Pobras d'ells si s'atreveixan!
¡Pensà que jo hi signat duenyo
de una ciutat tota entera;
que m'ha rendit vasallatje
tot lo poble y la noblesa.
Y ara'm veig aquí tomcat
com si fos alguna fiera!
Y tu Colom m'acONSELLAS...
y tu Colom'm reprens....
¡Si tinc de mori aquí dintre
com no s'emfansa la terra!

CO — Vaja, vamos, tingas calma.

TA — ¡Oh! D. Pau!

CO -

Farrès espera.

ESCENA III.

TARRÉS - COLOM - D. PAU.

TA - Infame!

PA - Farrès per Déu!

Fenta compta lo que fas,
no m' insultis, t'ho demano,
sino ho sabrà 'l comandant.

No entench perquè m'aborreixa
si jo no t'hi fet cap mal,
m'han tret à declaracions
y sols y dit la veritat
que en lo pobla tu enganyabas
que era jo monadè fals,
mes que per fè moneda;

per tu estava autorisat
 que s'ovibat que vaig tenir-te
 d'intra de casa amagat
 y que jo vaig donar passos
 per poderte fe embarca,
 més no perquè t'tingués l'astima
 no ho creguis, axó may
 era tan sols per librar-me
 jo, de las tebas meus.

Quan tu t'vas veure perdut
 'n'ami 'n'vàs delatà.

De que te estranyas si jo
 t'pago ab moneda igual?
 En tens cadena perpetua,
 jo sols la finch per deu anys.
 Hem jugat de pillo a pillo
 qui ho sigui mes guanyata.

TA — ¡ At juro per ma existència
que tens de mori á mas mans!

PA — Aquí no valen brabatas
la po teba 'm guardará.

CO — Ferrès per Deu no te exaltis.

TA — Apartat que'l vuy matá,
Ell encara te esperansa
de obtenir la llibertat
y m'insulta y m'amenaça:
juro per Deu y pels Sants
que, si á cadena perpétua
'n Ferrès es condemnat
no veuràs la llum del dia
ni aire: pur respiraràs,
¡ preparat pues miserable
á mori á las mebas mans!

(Se barallan.)

PA — Socorro!

TA — Als crits afega!

CO — Farrès!

TA — ¡Al viny escanyà!

CO — Deyxal per Deu t'ho demencino
si venia 'l comandant....

TA — Que vinguin ja ves m'importa

PA — ¡Assesino!

TA — Ab ratió no diràs.

PA — Lladre! Lladre!

CO — ¡Que ve'l cabo!

TA — ¡Vi que vinguin tots los sans!

CO — (Lo que's jo no'm comprometo.)

PA — Pillo!

TA — ¡Encara respiras?

CO — (La sort tenen que si's matan
cap cosa bona s'pardrà.)

PA — ¡Asistencia!

ESCENA IIII

D^r. PAU-TARRÉS - CABO Y PRESIDARIS

TA — No l'esperis!

CA — ¡Hem de Deu!

CA — Es di Aruham!

que hasta dintre de presiri
fens de fè atrocitats?

Arda! pasa cap a dintre
que t'espera l'comandant,
cinquanta palos t'esperan
sals per habe desertat.

¡Perque ara tu calenta
la dosis s'augmentarà!

No miris ab mala cara,

'n agni has de baixa'l cap!

TA — ¡Oh rabia!

CA — No murmuris.

TA — Es que jo!...

CA — Resposta cap;

o sino ab un cop de vara
quedas à terra clavàt.

TA — Haberlo de deixa viu.

(se'n va.)

PA — Acompanyam tu Toan.

CA — Vaja pasa, que no t' salva
ni la Pen y Caritat.

ESLENA V.

LLDP y després COLUM.

LLD — Ja t' dich jo que s' bona pesa

Si com aquet ni hagues molt
tindria de posà un cabo
per cada un dels que aquí som.
Que tanquin ab un preseri
à un home aixins hi ha raho,
pero à mi, vamos à ventra
nos ho vuy explica tot
no es un carrech de consciencia
que per bé' robà't tan sols...
y encara perquè ells ho diuen
que ni'm recordo tampoch...
que hagi set jo semblant cosa,
sino que ni' ho diuen tots
y com veig que ho aseguran
penso que tindran raho.
Bé! Vamos donem per cert
que lo del roba aixi fos

es just que'm tinguin sancat
a'n a mi ab aquest traido?

Vaja, no hi ha igualtat de clases...

que hi ha de habe'?... no senyo,

si per robo yo so aqui,

y'n Ferris y es per se morts.

Sols logrem que los dolens

's confonguin ab Als bans.

¡Ey! jo no miro d'aquet modo,

soch d'aquesta opinió:

Si m'enganyo, que'm perdanim,

tot hom s'enganya en el mon.

ESEENA VI.

LLOP Y COLDM.



CO_ Hola Llop!

LLO -

Fh, no motexis.

Ta no saps ara, beto aquí,
m Joan m diu Batiga,
tú stop, y fins l may rich
m diu que soch un Balaga
l'altre m diu que soch un tonto,
Com si ni hagués cap de vin,
si soch tonto, ell es un burro,
perque s'aduecat ab mi:
tots cursèm una carrera,
y no val trencan partit.

CO - Es que tú no t pots queixà,
ets de tots al mes felis.

LLO - Te ratió, si, no mi han parlis,
Dintre poch m faré rich.

CO - No t som fe feinas pesadas.

LLO - A no, pasat de fe ls llits.

CO - Hi al comandant may't venya.

LLO - Tampoch l'hi dono motiu:

ademés que jo á presiri

y soch no mes perquè si,

la malehida desgracia

D'aquell consert que t'hi dit,

es la causa que vosarris

ara jo fasi'n aqui.

Aquell pilló de la Banda,

murante així's ques ferit.

No vuy di tu, no, ni altra.

CO - T'ara?

LLO - Com miras.

CO - Qui diu?

LLO - (Mentrestant se l'hi clava da.)

Dos si Colom can se dich.

(se senten crits dintre se Ay! Ay!)

Dintre. Ay! ; ay!

CO - Ques axò?

LLD - Qui es que dona aquets crits?

CO - Palla!

LLD - Sembla s'aproximan!

CO - Qui li hi tenia de di.

LLD - Que venen?

CO - Anis mi' no sembla!

LLD - Lo ques jo no m'entretingh.

CO - Pobre Geroni 'n sa llastima.

LLD - Com que tu l'hi erats amic,
comprench que ara et fari pena
sentirlo donà aquets crits.

CO - Al pobre bé prou que purga
lo que ha fet.

LLD - No, axò si.

CO - Hola, 'n aquí 's dirijem.

LLD - Als rosaris tot seguit.
No fos cas que jo pagues
culpas d'altra.

CO - Vaig a dins.

ESCENA VII.

LLDP - COMMANDANT - CABD - TARRES Y
PRESIDARIS.

—

(Tarrés com al mitj de la escena.)

CUM - Sembla que aplacat 'ls furors?

CA - La vara fa cosas grans.

TA - Deu meu! y sense venjar-me
del malehit de D. Pau!

¡Materma, per Deu materma;
no feu que pateixi tan!

La sanch s'enn glasa a las venas,

no sè que tinc un cap!

Oh! si un hora sols podia

recobrar la llibertat

en cambi de ma existencia,

lora per mi un dia gran.

COM— Encara pensa 'm venjar-se
y apenas pot respirar.

TA— (Oh! si jo t'arreplegaba
un quart d'hora entre mas mans!)

COM— Las fieras s domestican,
pero homes axins may.

No miris, baixa la vista,

no siguis tan depreuat.

Estich segü que fins mort
conterias mal dats.

Ta ho veyen, per escaparse

dos cops se l'ha castigat

y si d'aquesta surt libre
à Centa se'l enduran.

Que nos serveixi d'experiencia
sals nos vuy recomana.

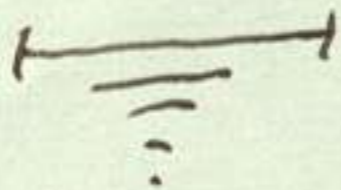
Entenplen com se castiga
à Presiri al criminal.

Si, fills meus, perseverancia,
instruccio, moralitat,

fora odis, ni venjansas,
sals amor à lo treball.

Si axi ho feu, no hi ha cap dubta
que tots sereu premiats.

La Divina Providencia
ampara sempre al honestat.



Fi.

